

МОЛОДИЙ КОМІНАР

Виходить в 3 грудня 1939 р.

№ 14 (4147)

СУБОТА

6 КВІТНЯ 1991 р.

Ціна 40+2 коп.
(передплатою — 12 коп.).

ГАЗЕТА КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ КОМСОМОЛЬСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Звертаємо
вашу увагу:

ВЕЛИКИЙ ДЕНЬ

Христос воскрес! —
вулицями чути,
освячені хліби
чекають на молитву.

Великий День.
До глибини відчуті —
до Господа
душею говорити.

Христос воскрес! —
сонце грає,
Христос воскрес! —
грають крашанки.
Великий День
проходить Україною,
і беруть його

Іван ЦАРНИЙ

у споминах віки.
Христос воскрес! —
видзвонюють у дзвони.
Христос воскрес
У глибині небес.
Воістину воскрес!
Воістину воскрес!

ХРИСТОС ВОСКРЕС — ВОСКРЕСНЕ Й УКРАЇНА!

◆ Катарсису кон-
версії, крім «батьків»
цього святого задуму,
доцільно не відчув,
либонь, ніхто.
Чого ж так! — 4 стор.

◆ «Вітрила» сьогодні
трошки особливі:
крім «традиційних»
поезії, гуртожитської
прози, вчительського
гумору старшокласни-
ці знайдуть виключно
практичні поради, об-
'єднані темою «Хочеш
бути гарною —
будь!» Так, панове,
— весна... — 6—7
стор.

◆ «ШОКОВА ТЕ-
РАПІЯ «МК»: неназ-
ване газетою зло від
того не зникає... Був
собі один хлопець,
знущався над іншим.
Інший терпів-терпів
та й... («Сокирою за
четвертак!») — 8
стор.

◆ Помічаєте гро-
маддя будованого
біля ДТСААФ театру!
Ото буде! А поки що
маємо модернізований
щосезону старенький,
де звично йдуть вистави.
Для прихильників
кіровоградської
Мельпомени відведе-
на 9 сторінка.

◆ До роботи в ре-
дакції приступив
Ю. ЛЕОНОВ. Відте-
пер він готуватиме
до друку, зокрема,
матеріали про спорт.
Для зміцнення заоч-
ного знайомства
Юрій пропонує стат-
тю про футбольну
«Зірку».

◆ 12 сторінка —
синтез гумору, філь-
мів жаху, психологіч-
них вправ...

ШАНОВНИ ЧИТАЧ!

Отож, маємо навію, що підвищення ціни на газети та 10 копійок на сприйняття ак, справді вимушений пром редакції. (Це 33,3 відсотка, а не 200). Підвищується тільки роздрібна ціна. Преплатників одержуватимуть «МН» за старою ціноюю — 12 коп. за номер. Тут уже справа честі — додержати дані за бор'язанна, виплатити нашу довіру газеті. Надіємось, що ви будете послідовними і під час преплати на 1992 рік.

Наш кор.

How good.

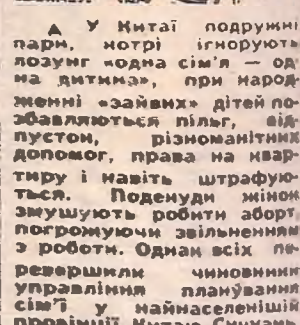
Н. ДАНИЛЕНКО

Наш мор.

Р. ДАЙДАКУЛОВ,
громадський кореспон-
дент.
м. Кіровоград.

Але 1 грудня увечері злодійський постріл обрався його життя. Нас тоді в той же день вночі переминули на старий радянсько-фінський кордон для його зміцнення. А через 2 дні нас повернули в Ленінград і мені в складі 152 полку внутрішніх військ довелося проводити вже покійного Кірова з Двірцевої площі до Московського вокзалу. Його поховали в Москві біля Кремлівської стіни.

М. КРУПНИК

У кінці «першого місяця» всі дев'ятеро здалися. Десятою була одна із загінних жінок — її чоловік перебував у відрадиненні, тому «спону тувала вину» вона сама.

**[За матеріалами
Щорічної преси]**

Винниченко

в кіровоградському театрі

Кіровоградський обласний музично-драматичний театр вперше за останні кілька десятиріч звернувся до творчості нашого земляка, талановитого письменника В. Винниченка. Минулої суботи відбулася прем'єра його п'єси «Ідея пані Мустащенко, або Закон».

Зал, як завжди, був неповний. І даремно. Бо цього разу глядачів чекала цікава вистава. Правда, інтерес і напруга підтримувалися більше за рахунок чудової драматургії п'єси і меншою мірою за рахунок гри акторів. Хоча роль Ірини Василівни, можливо, й стала помітним явищем у творчості артистки В. Романенко, все ж їй не вдалося досягти рівня, скажімо, київської актриси Н. Сумської. Інший головний герой, Панас Михайлович, у виконанні А. Литвиненка був досить переконливим, хоча теж не без наліт провинційності. Теж саме можна сказати й про пані Люду у виконанні Г. Романюк. Здається, більші природними були М. Єніна (Марія Андріївна) та заслужений артист УРСР І. Крайцов (Юрій Маркович Крулик).

При всіх об'єктивних перешкодах все ж, помітне відставання нашого театру від часу. Думаю, вистава за п'єсою В. Винниченка збирала б більше глядачів, якби кривпівничани поставили її хоча б рік-півтора тому.

Наш кор.

«ТОВАРИШ МІСЬКВИКОНКОМ, ДОПОМОЖИ!»

Поки в інших комсомольських комітетах все планують провести спільний пленум з партійним, у Світловодську взяли — і провели. Щоправда, готувалися довго, але без показухи. За звичкою, а, можливо, за спадковістю з минулих літ було трішки і багатослів'я. В тому числі й у виступі першого секретаря міськкому ЛКСМУ (МДС) Сергія Середи.

Він, зокрема, зазначив, що не варто проклинати Спілку в зраді старим ідеалам, що вона залишається й надалі організацією соціалістичного вибору.

Перший секретар говорив, що відносна комфортабельність нашого існування поряд з молоддю, яка одногосло схиляючись, розуміє, рветься на будови, привчила керівників вірити в свою безгрішність, а це гірше — заставляла молоді бути безвідмовно, готовою задовольнятися майже нічим в ім'я світлого майбутнього. Комсомол не вдається до методів політичного тиску на орган влади, до громадської непокори, страйків як і до інших форм (крайніх) боротьби за вирішення молодіжних проблем.

Незадоволення молоді вдається стримати обіцянками, однак, робиться це за рахунок, того незначного залишку комсомольського авторитету, який ще є нині.

Дуже гостро в Світловодську постало питання з вирішенням ряду питань соціального захисту молоді. Ось що з цього приводу говорилося.

Молодь справедливо критикує комсомол за нездатність вирішувати конкретні питання, за нерішучість, нездатність голосно сказати про свої претензії. У такій ситуації світловодський комсомол, як прозвучало з трибуни, не буде знаходитися в ролі хлопчика для биття і вимушений змінити свою стратегію і тактику. Перш за все він переадресовуватиме «компліменти» молоді на адресу Спілки справжнім адресатам.

З цією метою спілчани вирішили обнародувати через газету «Наддніпрянська правда» всі свої пропозиції на адресу відповідних органів з конкретними строками, прізвищами посадових осіб і аргументами, через які ці пропозиції не отримали підтримки чи «заморожувалися». Пізніше теж планують використовувати політичні заяви на адреси міських органів і посадових осіб, які займаються тяганиною, блокують молодіжні задуми, що сьогодні частенько трапляється. Чимало критичних зауважень звучало й на адресу міськвиконкому.

В яких би комсомольських організаціях не був Сергій Середа, скрізь його запитують: коли в місті буде молодіжне кафе? Що тут говорити, коли міськвиконком на обіцянки багатий ось уже п'ятий рік. Будували на суботниках комсомольці собі кафе. Добре будували, але відразу ж його (при здачі) віддали громадському харчуванню. Там сьогодні ресторан «Приморський». Обіцяли ще молодим кафе по вулиці Приморській, 38-б. Не дали. От і з'явилися у виступі першого секретаря міськкому комсомолу такі слова: «Шановний товариш міськвиконком, віддайте нам нами зароблене, переведіть кафе на баланс міського комсомолу, щоб там господарем була молоді, а не товариш Л. Г. Тарасенко зі своїми планами, націнками та іншими недоліками нашого радянського громадського харчування».

На пленумі були й цікаві виступи, які не готували попередньо. В основному, головні намітки С. Середи (а це, крім переліченого ще й питання будівництва МЖК, взаємостосунків з іншими молодіжними і немолодіжними громадськими та політичними організаціями) було підтримано.

Залишилося зовсім мало — не дати їм загубитися в палерах.

Ю. ЯРОВИЙ,
кор. «Молодого комунара»

м. Світловодськ

МАЛЕНЬКИЙ ВАЛЬС, КОРОТКА РУМБА

ТЕЛОСІ ВІЗЕРУНКИ

КИРОВОГРАД

— Ми завершуємо цей чемпіонат зі спортивних танців, — прозвучало 31 березня зі сцени будинку культури Кіровоградського інституту сільгоспмашинобудування. Це був або першоквітневий жарт, або представники федерації спортивних танців на льоду В. Захарченко відколов це з перватоми. Бо насправді цього дня закінчився республіканський конкурс бальних танців «Степові візерунки», де Валерій очолював суддівську бригаду. Вона працювала так інтенсивно, що часто однієї і тій же парі відводилося і перше, і сьоме (останнє) місце. Це стосувалося старших учасників (десь там 14—16-річних). У танцюристів же молодшого шкільного віку оцінки були куди рівніші.

Але як би там не було, за два дні конкурсу болілими (серед них в основному батьки, родичі, друзі учасників та журналісти) могли вже й самі вивчити рухи ча-ча-ча, танго, румби, самбі, джайва — так часто до монотонності доводилося бачити їх виконання у відбіркових турах. Танці європейської групи більше нагадували бальні в традиційному нашому уявленні, сформованому фільмами на зразок «Великого вальсу» — довгі сукні, пишні юбки, плавні рухи. Латиноамериканські номери іноді нагадували суміш дискотечки і пляжу; тут постійно лізли в голову думки про відсутність у продажу тканин і взуття, а коли ще ця бідність поєднувалася з відсутністю естетичного смаку (як можна комбінувати яскраво-рожевий колір із темно-синім.) і з тісністю на сцені (болілими, учасники і їхні педагоги постійно визирали з-за куліс і мало не ніжки підставляли танцюючим), то надто святковим цей великий бал не здавався.

Хоча треба сказати, що неваді костюми були в основному в дівчаток (у хлопців одяг — мов на підбір), і деякі учасники зуміли-таки примусити забути про їх зовнішність і прикували увагу до своїх па. Зокрема, для мене такими були партнерші з 4-ї і 39-ї пари.

Конкурс був не театралізованим видовищем, а скоріше механічною демонстрацією умінь під скорочені фонограми. Тим приємнішими виявилися вставки в перерві, коли працівники будинку побуту «Інгул» в показ нових моделей одягу внесли елементи драматургії. У паузах між турами виступали також лауреати міжнародних конкурсів бальних танців І. Житкевич і Р. Висоцький. Вони самі з Житомира, а вчаться в Ровно. Взагалі ж на конкурс приїздили хлопці й дівчата зі Львова, Ровно, Луганська, Хмельницького, Сімферополя; були й кіровоградці. Четверо з них — А. Шебиста і В. Бугаєвський, О. Федотова і Я. Панчак потрапили й до чималенької групи фіналістів, вони одержали квіти й грамоти обкому комсомолу. Крім премій за 1—3 місця, було вручено багато інших призів: найбільш артистичній, найбільш чарівній, найбільш елегантній парі, найбільш юній учасниці. Їй, зокрема, представник обкому комсомолу А. Стоян дав значки і запропонував самій «нагородити» пару, що найбільше припала дівчинці до вподоби.

Роздача премій проходила трохи сумбурно, і навряд чи хто у цій веселій метушні (зал підказував, кому, на його думку, треба віддати той чи інший приз) помітив, що ведуча оголошувала імена учасників з порушенням норм етикету: першим називала кавалера... Це упущення компенсував своєю галантністю головний суддя змагань В. Захарченко, спустившись у зал і подарувавши квіти відомому хореографу Б. А. Стрельбицькій з Кіровограда.

Перші місця у різних класах і групах танців зайняли Олена Квартенко і Олег Ривак (Львів), Катерина Пушкарчук і Віктор Синевич (Ровно), Анна Пшенична і Віталій Буханчук (Луганськ).

По закінченні конкурсу учасники були запрошені на прощальну дискотеку.

Н. ДАНИЛЕНКО

ВЕЧІР ІНДІЇ

У січні цього року Республіка Індія торію завоювання Індією незалежності. Радянський Союз одним із перших визнав молоді Азії молоді Індійської держави і ще до завоювання Індією незалежності встановив з нею дипломатичні відносини.

Національному святу Індії — Дню республіки — був присвячений вечір, що відбувся в Кіровоградському диско-клубі «Олімпія». Багато сил і старань докладло індійське земляцтво до організації свята. (Воно завжди прозодиться пізніше, жвавіше, через сесію та канікули).

Голова індійського земляцтва Біс-цем виступили Наталя Пушкарчукова, Паріамол Чандра розповіли про історію Ганни і Олена Татаришкови. Співали

для індійських студентів Палайива (Мадагаскар) і Пхеном-сон (Лаос). Студент із Індії Харріссон Джива показав індійський танець, незвичайний і екзотичний для нас, європейців. Цікаво й невимовно вели вечір Правандт Пундрик та Ірина Бойко (ПТУ № 14). Нову програму для цього вечора підготувала дискотека «Олімпія».

Л. ШЕЛКУНОВА,
член секретаріату міськради у справах іноземних учнів.

УВАГА! На численні прохання читачів у наступному номері ми вмістимо велику добірку матеріалів про Індію.

СТЕПАНЕ Вагановичу, що, насамперед дала конверсія вашому заводу?

С. Т.: У позитивному плані — майже нічого, як і для переважної більшості інших підприємств. Такий захід вимагає, як ніщо інше, плановості, часу, його не можна зводити до рівня всенародних кампаній, на зразок антиалкогольної. Потрібні солідні асигнування для реконструкції, розробки нових технологій. А кваліфікація робітників? Адже не переведеш, скажімо, спеціаліста по налагодженню високоточної апаратури на склеювання дитячих іграшок. Вдумайтеся, які це все витрати! Тим більше, що конверсія для заводів, на зразок нашого, явище регресивне. Доводиться брати кредити на мільйони карбованців, до речі, далеко не пільгові, як передбачено планами.

Але, незважаючи на всі труднощі, нам вдалося зберегти виробництво, вирішити багато актуальних питань. Здебільшого завдяки тому, що й раніше ми працювали на «мирний» сектор економіки і приблизно вже орієнтувалися, як діяти в експериментальних умовах. А є такі заводи, що й досі не визначили своєї програми, перебувають у стадії пошуків.

— Відомо, що постачання для військової індустрії відзначалося високою дисциплінованістю, чіткістю, суворим дотриманням графіку. Як справи тепер?

С. Т.: Ситуація досить складна. Ось наш завод має близько тисячі підприємств-постачальників. Для деяких з них — ми одні, кому їх продукція потрібна. Якщо нам, принаймні, перепрофілювати який-небудь цех, позбавити його потреби в певних матеріалах, то ці наші партнери опиняться у скрутному становищі.

Сьогодні нам потрібне термообробне обладнання для виготовлення пластмасових деталей: корпусів, окремих частин магнітофонів, радіоприймачів. Але ж на випуск товарів народного споживання пере-

карбованців. Це вже вносить корективи у експортно-імпорتنі плани. Наприклад, ми вже випустили 25 комплектів телеапаратури, яка дозволяє робити репортажі у прямий ефір безпосередньо з місця події. Погодьтеся, для журналістів оперативність — найважливіше. Так от, раніше єдиним джерелом для придбання такої апаратури була Франція. Ну, а ціну можете собі уявити. Крім того, наш завод продає й певну продукцію військового характеру, що, як відомо, дає найбільші валютні прибутки. Доки є попит, не варто нехтувати цим, віддаючи мільйони конкурентам.

— У цьому переконалися на одному з словацьких підприємств, що випускає бронетанкову техніку: відмова від військової продукції, що йшла на експорт, призвела до мільйонних втрат для країни та до падіння життєвого рівня робітників заводу. Як результат, конверсію довелося тимчасово припинити.

С. Т.: Прикладів вистає і в нас. Скажімо, підприємство шляхом величезних витрат переходить на «мирні рейки», починає замість танків робити каструлі. Його залишає значна частина висококваліфікованих робітників (зарплата вже не та), перепрофілюється обладнання, стають зайвими потужні основні фонди. І все ж, якось справи владналися — гігант індустрії виготовляє каструлі. Але ж живемо ми не в колі ліпших друзів, і, коли згодом виникне потреба у танках, або необхідно буде хоча б замінити старі, що робитиме завод? Знову реконструкцію, на цей раз у зворотньому порядку?

Є проблеми з оборотними засобами. Як не дивно, але конверсія виявилася для багатьох абсолютно несподіваною. Все ж було спрямовано на виготовлення окремого виду продукції: придбання устаткування, запасних частин, внутрішньозаводські плани. Та, якщо на папері можна внести корективи, то обладнання з часом просто пропаде.

— Однак, конверсія залишається в основі планів розвитку народного господарства.

С. Т.: Так. І найбільш вдалими є поєднання досягнень військової та цивільної промисловості, реальне співвідношення мети та засобів. Дуже перспективним, мені здається, є проект «Марафон», в основу якого покладено виведення на орбіту супутника зв'язку за допомогою відомої ракети-носія «Енергія». Взагалі, створення інтегрованої супутникової системи має для народного господарства величезне значення. Практично з будь-якого місця нашої країни ділоно з будь-якою людиною зможе зателефонувати, скажімо, у Нью-Йорк чи Лондон, матиме можливість телексного зв'язку. Поки що це зробити може лише з двох московських готелів, а для західних бізнесменів вкрай небагато бути завжди в курсі подій. Недавно вони виявили зацікавленість у проєкті, що дозволяє робити прогнози відносно перетворення державної комерційної корпорації «Марафон» у міжнародний консорціум.

— Яке місце в корпорації займатиме ваше підприємство?

С. Т.: Я є віце-президентом асоціації «Марафон-земля», що забезпечуватиме наземні засоби комунікації. У цій системі й наш завод. Уже цього року випускатимемо апарати імпульсно-кодової модуляції ІКМ-15 для зв'язку з віддаленими сільськими районами.

— Проте в наш час космічні програми піддаються критиці. А тут такий розмах, можна сказати, турбота про західних бізнесменів...

С. Т.: Це стосується, насамперед, нашої країни. Щорічно ми втрачаємо близько 20 мільярдів карбованців внаслідок недосконалості зв'язку, відсутності оперативної інформації. Ось, наприклад, переказуємо іншому підприємству гроші, і лише через декілька днів факт отримання підтвердиться. Ці декілька днів ми цих грошей вже

Якби на підприємствах військової промисловості вклонилися давньоримським богам, то на головних олтарях статуєю бога війни Марса довелось б нині замінити на бога торгівлі Меркурія. Та чи буде вигідним новий покровитель для заводу, робітників і, зрештою, чи не вимагатиме більших жертв й воздаянь! Про це ми розмовляємо з директором Світловодського радіозаводу С. В. ТЕРЗІЯНОМ.

ВІД МАРСА ДО МЕРКУРІЯ

ходимо не тільки ми, а заводи, здатних виконати це замовлення, в країні лише три. Раніше рятував закордон, країни РЕВ. Нині — на все потрібна валюта. Взагалі, обробка пластмаси, знищення відходів виробництва має ще й екологічний аспект. Усі питання треба узгодити із санепідстанцією, виділити додаткові кошти на природоохоронні заходи.

— Які ж товари народного споживання випускає і планує випускати ваше підприємство?

С. Т.: Враховуючи структуру виробництва, рівень устаткування — складну побутову техніку. Багатою відомі радіоприймачі «Олімпік», магнітоли «Олімпія», що мають постійний успіх у покупців. Розроблена також й телемагнітола — компактний апарат, що поєднує в собі переваги телевізора, мігнітофона, радіоприймача. Щоправда, про вартість нічого сказати не можу у зв'язку з новою системою цін. Однак, річ, як бачите, зручна й необхідна для мандрів, автомобіля чи дачі. (Справді, телемагнітола, на мою думку, вже від народження приречена бути дефіцитною. Дивують габарити — мініатюрність на рівні західних зразків. Вміємо все-таки робити! — Є. Ш.).

Нині є великий попит на комп'ютери, от ми й розробляємо на власній базі їх випуск, хоча деякі мікросхеми доводиться закуповувати у ФРН. Не забуваємо й про сільське господарство. Один з цехів виготовлятиме котли для опалювання на три види пального. Спільно із заводом «Червона зірка» готуємо випуск цілого комплексу для автоматизації та механізації сільськогосподарських робіт.

— А що ви можете запропонувати на експорт?

С. Т.: Власне є такий вид товарів та послуг, який економить мільйони інвалідних

не маємо, а той завод чи організація їх ще не мають. У масштабах усієї країни мільярди карбованців практично вилучаються з обігу, втрачається гнучкість, можливість швидкого реагування на кон'юнктуру ринку. Ми ж стоїмо на порозі другого тисячоліття! А витрати окупляться.

— Степане Вагановичу, ви вже згадували про соціальний аспект конверсії. Чи відбувається нова політика на робітниках радіозаводу?

С. Т.: Нам, чесно кажучи, ще пощастило, порівняно з іншими підприємствами подібного напрямку. Військові замовлення залишаються домінуючими у заводських планах, хоч і випуск товарів підвищеного попиту зростатиме щороку у півтора рази. Робітникам підприємства було реалізовано дефіцитних товарів на один мільйон двісті тисяч карбованців, із загального фонду виділено мільйон карбованців на закуплення м'яса, інших продуктів. Підтримуємо тісні контакти з селом — приймаємо до складу об'єднання колгоспи, допомагаємо їм у будівництві, збиранні врожаю. І робітники стають менш залежними від ринкових цін, з'являється більше вільного часу.

— А якщо військові замовлення й надалі матимуть тенденцію до зниження. Які у вас плани на майбутнє?

С. Т.: Щоб там не було, а виробничий потенціал необхідно зберегти, тому наше основне завдання — вихід на міжнародний ринок. Ми вже брали участь у виставці в Греції, плануємо перевірити свої можливості на міжнародній виставці в Китаї. В даному разі — все залежить від нас. Витримаємо конкуренцію з фірмами Заходу та Сходу — матимемо майбутнє.

Інтерв'ю взяв Є. ШЕПІТЬКО.
м. Світловодськ.

КОТИТЬСЯ ПИСАНКА ЧЕРЕЗ ВІКИ...

Коли пірнаю в спогади глибиною в двадцять років, найяскравіше бачу себе на переддипломній практиці: ужгородську весну, казковий цвіт небаченої доти сакури і... вітрини писанок у магазинах сувенірів. Подовгу простоювала, зачарована і цвітом, і орнаментами. А купити навіть не спромоглась: карбованець за писанку — то була неймовірна розкіш для студентської стипендії у 28 крб! Аж ось на днях таки придбала писанку в нашому художньому салоні, правда, вже за три крб. І не таку гарну, як ті, ужгородські (але за три, як каже гуморист). Сину подарую на «паску», як казали на це свято у моєму поліському селі. Бо хоч і пробували ми торік з дітьми, згідно з рекомендаціями газети «Сім'я», навчитись робити «трав'яні» писанки — то майстерність майже недосяжна, як і класичний воскопис.

Мов німі, передивлялись нещодавно всією сім'єю бібліотечний альбом «Українські писанки», виданий шістьма мовами ще у 1968 р. тиражем всього 6 тис. Тут зібрано майже півтори сотні зразків із колекцій українських писанок з усіх регіонів. Слів для захоплення не вистачало. А які поетичні назви писанкових орнаментів: «Ружа з сіточкою», «Метелики», «Бузьки», «Сорочачі лапки», «Круті стежки», «Коломийки», «Козачі левади», «Берегиня».

Наша колишня Херсонська губернія теж мала свій «почерк». Для степової України був найхарактерніший елемент орнаменту — «безконечники» (хвилеподібна смуга). Він підкорював собі і весь геометричний розпис і розподіл кольорової гами.

...Спогади з дитинства про свято Пасхи теж пов'язані не з вірою й релігією, а з красою. Мама була вчителькою, ми вирости нехрестами, тож особливий «пропаганди» Пасхи дома не було. Але Вербну неділю і Великдень ми, діти, ждали з нетерпінням. Найбільше, мабуть, радувала оновлення, яку обов'язково вперше давали відіти чи взути на Пасху (хоч після недільника, які саме на цей день часто призначали і в колгоспі, і в школі).

Але ж — після!.. Все село пахло пасочками, що пекли перед тим вчора, на

столі цвіли ще з чистого четверга писанки (бабуся приносила), за вікном лагідно всміхались перші вербові котики. А по моріжці (який я старалась промести березовим деркачем найпершою на вулиці, бо хата стояла третьою од «центру») аж жаль було ступати в новеньких черевичках. І вже зовсім було прикро, коли день випадав холодним: літні нові плаття хоч зверху пальта вдягай, щоб усі побачили — нове! (Досі пам'ятна і «трагедія»: коли оновлення зачепилась за перелаз). Одну ж із них вдалось навіть у сусідньому селі продемонструвати, бо раз у житті, років у 6, взяла мене бабуся Улита в Турець, на всенешну. Той десяток кілометрів до Божого храму — то моя перша «велика» мандрівка в житті. А років через п'ятнадцять після неї і бабусині мандрівки скінчились. Померла вона саме на Пасху, перед тим вибілівши хату, заславши все домотканими ряднами. Так коло пасок та писанок, під виштим рушником і побачили її перші сусіди, як святу — на лаві...

...І вже ми ні від наших бабусь не почуємо легенд чи розповідей про звичаї, ні своїм дітям нічого не розкажемо, не передамо, якщо не схаменемось, не оглянемося часом, не відродимо забуте. Хоча б і писанкарство. Добре, що три роки тому в Коломиї на Івано-Франків-

щині народився перший у світі музей писанки. Адже відома вона ще до нашої ери. А ще це — один з найстаріших і найоригінальніших видів українського народного мистецтва.

Я читала роздуми про нього видатного майстра Івана Макаровича Гончара («Україна», 1989, № 18). Він розповідає, що писанка веде свій родовід не від християнства, а від язичництва. Вона — як і Пасха — символ весняного відродження, древнього свята Сонця, великого дня. Тому в нас Пасху і називають ще Великоднем. А яйце — то образ Сонця, бо обое дають природі життя. Може тому й прикрашали наші предки яйчко, що хотіли мати красиве і веселе життя? Та ще й ритуал витримували: розписували писанки не коли заманеться, а в чистий (або страсний) четвер — вважалося відтоді воно буде довговічним і принесе добро. Слово ж «писанка» стало уособленням краси. «Гарна як писанка» — кажуть про вродливу дівчину чи про прибрану хату. А Шевченко навіть українському селу знайшов таке влучне порівняння «неначе писанка село».

...Моє мені й досі тільки таким і бачиться. Там на Пасху обмінювались писанками, грали «на вбитки» (чия крашанка найміцніша?), дівчата дарували парубкам, як ознаку прихильності найкрасивіші писанки, дорослі і молоді «христосувались»

— цілували одне одного зі словами «Христос воскрес» і з відповіддю «Воістину воскрес» — замість звичних у будні вітань. У сусідньому селі радісно калатали в небо церковні дзвони. Гості і родичі ли в небо церковні дзвони. Гості і родичі «розговлялись» за щедрим столом після великого посту. А потім тихо сходились рідня й сусіди на могилах предків і їм теж залишали в дар писанки.

Усе це тепер — таке далеке, забуте і втрачене... Може тому й ми такі відчужені стаємо, що розпрощались з отими народними святами, які єднали всіх радисто і прощенням? Ми ж тепер на своїх професійних святах — все по «цехах», навіть сусідів нема коли в очі глянути.

А їй-богу, лиха б поменшало між людьми, коли б хоч раз у рік на Великдень перецілувались, писанками і пасочками обмінювались, хай і не освяченими. Може б потепліло не тільки на вулиці, а й в душах?

Тож тим, хто з наших художників-земляків чи з дітей або з молодих захоче спробувати себе в писанкарстві, раджу звернутись до матеріалу «Сонце писанки» (журнал «Україна», № 15 за 1990 рік). Там, як і в альбомі «Українські писанки» наводиться технологія і даються зразки, від яких очей не відірвати: рослинні, тваринні, космічні і побутові мотиви. Продовжуйте і розвивайте прекрасну народну традицію — даруйте один одному барвисту радість весняного відродження. А стародавню магічну силу одностонних кольорів, які використовувались для пасхальних дарункових крашанок я «зашифрувала» для вас у вірші:

Котиться писанка через віки...
Раді торинеться чіміє руки.
І — не горюй, друже, нині вважай
буде тобі і любов, і врожай.
Колір червоний — то радість життя,
Колір блакитний — здорове буття,
Колір зелений — квітнєве буяння,
Бронзовий колір — плодів дарування,
Чорне із білим — від духів лихих,
а різнобар'я — для щастя живих!

Антоніна КОРИНЬ.

м. Кіровоград.

«Я Ж ТЕБЕ НЕ ЛЮБИЛА...»

Дещо про витоки народної обрядовості, пов'язаної з Великоднем.

— Цього року Благовіщення співпало з Пасхою, — казала 76-річна бабуся Є. Д. Вакулєнко. — Таке раз на 100 літ буває!

— А що означає для вас Благовіщення? — запитав я.

— На Благовіщення Бог землю благословить і благословляє. Все у неї садити можна...

Як бачите, й для теперішніх бабусь усі православні християнські свята міцно пов'язані із хліборобськими потребами й роботами. Та в цьому нема ніякої дивини: задовго до Хрещення Русі - України наші предки вже були носіями хліборобської культури, задовго до цього вони створили не лише власну релігійно-світоглядну систему, засновану на своєрідному знанні природних закономірностей і процесів. Й оскільки від стосунків із природою (а для наших предків вона втілювалась в безлічі великих і малих божеств — персоніфікованих сил природи) залежало саме виживання хліборобського населення, то привнесене князівською владою християнство не змогло зрушити глибинних пластів народної свідомості й хіба що призвело до чисто зовнішніх змін (як ось, приміром, те, що деякі язичницькі боги трансформувалися у християнських святих).

Взагалі треба сказати, що культурний взаємобмін між праслов'янами й еллінами почався в незапам'ятні часи, і був він дуже інтенсивним (не випадково наш земляк, поет і літературознавець Євген Маланюк відносить Україну до еллістичного світу починаючи принаймні з VIII століття до н. е. — див. журнал «Дніпро»). Отож, прийняття християнства князями саме «грецької» віри і її зрощення із місцевою язичницькою традицією було і культурно, і психологічно підготовлено.

Звісно, чимало віків минуло, поки первісно пастуше календарне свято давніх євреїв Лейсах стало православним Великоднем українців-хліборобів. Не маючи змоги через брак місяця говорити про все докладно, зупинимось на деяких моментах. Зокрема — на таких атрибутах, як крашанки та писанки, великодні хліби (в розмовній мові — «паски»); варто згадати й таїнство освячення «пасок», крашанок та інших святкових гостинців водою уночі, напередодні свята. Не важко собі уявити,

як майже те саме, що нині православні священослужителі, чинили давні жерці тисячоліття тому. Не маючи змоги здолати вікову традицію, християнська церква вчинила справді мудро — пристосувалас

ВІТРИЛА

макіяж

Усе постійніше пригріває сонечко, тутішнють бруїди на доріжках, проминають крізь торішні сміття сабін-сабін зелені пагірнички трави. Як хочеться бути в ці дні гарною, чарівною, неповторною, як весна, що грає. В умовах сьогоднішніх дефіцитів це, звичайно, непросте. І все ж... Пропонуємо вам поради по догляду за своєю шкірою. У наступному випуску «Вітрила» читайте про те, як позбутись веснянок, як доглядати за обличчям, руками, манікюром. Як зможете за нашими рецептами виготовити крем у домашніх умовах, дізнаєтесь, як використати замовні речі, з якими зустрічаємось щодня (наприклад, картоню) для навіщення шкіри обличчя. Тож, не поступаймоє свідомістю зеленій траві, а чарівності — першим квіткам!

ХОЧЕШ БУТИ ГАРНОЮ — БУДЬ!

Мі для кого не є таємницею, що молоді дівчата годинами можуть видивлятися на себе у дзеркало. Адже в юності завжди хочеться бути найкрасивою, найпривабливішою, найчарівнішою.

Звичайно, добре бути гарною, що тут приховувати. Будь-який одяг до лиця, захоплені погляди навкруги... Спесиби природі! Але якби хтось із статистиків взявся підрахувати, скільки щасливих серед красунь, а скільки серед некрасивих, то ще невідомо, на чію користь були б результати цих підрахунків. Краса не є гарантом щастя. Для нього потрібні ще і добре серце, і здоров'я, і вміння сприймати життя таким, як воно є, і багато чого іншого. Без усього цього ні бездонні очі, ні витончена фігура щастя не принесуть.

Уявлення про красу дуже мінливі. У різні епохи існували різні ідеали. В середні віки еталоном жіночої краси була аскетичність: худе лице, запалі щок, великі очі. На картинах епохи Відродження — жінки пахнуть здоров'ям, трохи розповнілі і дуже життєрадісні. У стародавній Греції красивою вважалась жінка, котра займалась спортом, була сильною, мускулистою, тренуваною. У Китаї ж багатим дівчаткам туго пеленали стопи: у красуні із знатної сім'ї ніжки повинні бути мініатюрною.

Та й у наш час дівчина, яка одному здається гарною, може викликати по-

див у іншого: «І що він у ній знайшов?»

Але в усі віки і часи високо цінувалися і цінуються чоловіками жіночість, скромність, доброта. Дійсно, краса душі — це головне. Однак давайте все-таки поговоримо про те, як стати гарною і зовні.

ДЕКІЛЬКА ХВИЛИН БІЛЯ ДЗЕРКАЛА

Зовнішня привабливість у значній мірі залежить від стану шкіри лица, її чистоти, кольору, пружності. Аби вона мала здоровий вигляд, була гарною й еластичною, про неї починаючи з молодих літ, треба постійно піклуватися.

Щоб правильно користуватись косметичними засобами (милами, кремами, лосьйонами, масками), необхідно перш за все визначити, яка у вас шкіра — суха чи жирна. Зробити це зовсім неважко. Сядьте перед дзеркалом і уважно роздивіться себе. Якщо шкіра лисниться, пори розширені, є вугрі, то вона — жирна. Суха шкіра — тонша, ніжніша, вона часто подразнюється, лущиться, червоніє. Важко переносить не тільки мило, але й звичайну воду. Існує ще й нормальна шкіра, з якою клопотів практично нема. Тому, хто її має, справді пощастило!

Ну, а якщо шкіра все-таки не така? Чи можна якось зареадити цьому?

Змінити властивості своєї шкіри, на жаль, неможливо. Однак існують різноманітні способи, користуючись

makijaž

якими, можна майже позбутись неприємностей, яких завдає занадто жирна чи суха шкіра.

ЧИ ПОТРЕБУЄ ДОГЛЯДУ НОРМАЛЬНА ШКІРА

Гладенька, еластична шкіра зустрічається не так часто. Цей дарунок природи, який треба берегти. Хоча вона і не вимагає багато клопоту, про неї все одно треба піклуватися, живити її, захищати...

При нормальній шкірі можна користуватись будь-яким туалетним милом. Після вмивання витріть лице рушником насухо (лице і шию мийте вранці, руки — у разі необхідності).

Не старайтесь зробити хорошу шкіру ще кращою, захищайте її не тільки від несприятливих факторів навколишнього середовища, але й від багатьох «дивовижних» засобів, без яких вона може елементарно обійтись. Після вмивання користуйтеся легкими, багатими на вітамінні кремами. Краще всього «Бархатним», «Люксом», «Мадонним».

Нормальній шкірі не потрібні занадто «енергійні» креми, наприклад, такі, які містять гормони, біджоліни, маточне молоко, біологічні стимулятори росту.

ЯКЩО ШКІРА СУХА

Вона починає є януги раніше, ніж жирна, на ній швидше утворюються складки і зморшки. Якщо від води і мила шкіра наче стягується, стає шершавою, то слід вмиватись без мила, а у воду додавати молоко (післялянки на 1 л води) чи дрібку питтєвої соди. Після вмивання суху шкіру треба протерти спеціальним зм'якшуючим лосьйоном («Бархатним», «Огуречное молочко», «Рассвет» та ін.) або молоком чи вершками.

Якщо у вас немає крему, його можна замінити будь-яким жиром: олією

Минула ніч тривожно і безславно. Високе сонце п'яну спеку ллє. І скрізь степи, і всюди вороги. А я не бачу, де ті руки милі, Коли ж ти вийдеш, ніжна Ярославно, Що захистить могли б життя На темний вал одчаю і жаги?

Невпинний вітер мече гострі стріли, Лише Кончак дочку свою вродливу Причарувати бранця намовля, І чорну пристрасть, вільну і зрадливу. А я не бачу, де ті руки милі, Що захистить могли б життя мое. В чужих піснях вже почуваю я.

Павло ФИЛИПОВИЧ

Лише Кончак дочку свою вродливу Причарувати бранця намовля, І чорну пристрасть, вільну і зрадливу. А я не бачу, де ті руки милі, Що захистить могли б життя мое. В чужих піснях вже почуваю я.

БРУД ПОГЛИНАЄ НАС...

Нещодавно я відвідав гуртожитки №№ 1 і 3 КІСМу, цікавився у яких умовах проживають студенти.

Коли ми піднімалися по поверху, я зрозумів, що культура співжиття, скажу так, в гуртожитку відсутня. На стінах панелі подерті, пописані... Вікна на балконах розбиті, їх не бачиш! Газові плити забруднені, не чистяться, не мийються, на вікнах павутиння. Звичайно ж, таке ставлення до порядку не лише у наших студентів, а

середні віки еталоном жіночої краси була аскетичність: худе лице, запалі щок, великі очі. На картинах епохи Відродження — жінки пашуть здоров'ям, трохи розповнілі і дуже життєрадісні. У стародавній Греції красивою вважалась жінка, котра займалась спортом, була сильною, мускулистою, тренованою. У Китаї ж багатим діачкам туго пеленали стопи: у красуні із знатної сім'ї ніжки повинні бути мініатюрною.

Та й у наш час дівчина, яка одному здається гарною, може викликати по-

ра лиснитись, пори розширені, є вранці, то вона — жирна. Суха шкіра — тоїша, ніжніша, вона часто подразнюється, лущиться, червоніє. Важко переносить не тільки мило, але й звичайну воду. Існує ще й нормальна шкіра, з якою клопотів практично нема. Тому, хто її має, справді пощастило!

Ну, а якщо шкіра все-таки не така? Чи можна якось зарадити цьому?

Змінити властивості своєї шкіри, на жаль, неможливо. Однак існують різноманітні способи, користуючись

якими можна домогтися (але тільки в разі необхідності).

Не старайтесь зробити хорошу шкіру ще кращою, захищайте її не тільки від несприятливих факторів навколишнього середовища, але й від багатьох «дивовижних» засобів, без яких вона може елементарно обійтись. Після вмивання користуйтеся легкими, багатими на вітаміни кремами. Краще всього «Бархатним», «Люксом», «Медовим».

Нормальній шкірі не потрібні занадто «енергійні» креми, наприклад, такі, які містять гормони, бджолине маткове молоко, біологічні активні речовини.

ЯКЩО ШКІРА СУХА

Вона починає з'являтися раніше, ніж жирна, на ній швидше утворюються складки і зморшки. Якщо від води і мила шкіра наче стягується, стає шершавою, то слід вмиватись без мила, а у воду додавати молоко (пісцянки на 1 л води) чи дрібку пшечої соди. Після вмивання суху шкіру треба протерти спеціальним зм'якшувачем лосьйоном («Бархатним», «Огуречное молочко», «Рассвет» та ін.) або молоком чи вершками.

Якщо у вас немає крему, його можна замінити будь-яким жиром: олією чи вершковим маслом, маргарином чи сметаною.

Мило можна замінити кремом для бриття (він не викликає ніякого подразнення). Використовувати його треба так: на попередньо зволожену шкіру наносять невелику кількість крему

будь-яким кремом, «смакуючи» його у шкіру кінчиками пальців. Надлишок крему зніміть серветкою, обличчя трохи припудрите.

Одеколонами й туалетними водами не користуйтеся ні в якому разі: вони пересушують шкіру.

ПЕТРОВІ Попову на час зазначених подій виповнилося 16 років, Сашкові Карпинському до 18-и не вистачало двох місяців. Таким він і залишиться в пам'яті усіх, хто його знав, бо не дожити йому ні до 18-и, ні до 20-и... І не війна винна в цьому, не нещасний випадок чи ще якась несподівана біда...

А втім і справді, хто винен у тій трагедії, яка розігралась теплого осіннього вечора в одному з будинків по вулиці Саратовській, що у Кіровограді? Чи тільки той, кому тепер довгі роки сидіти на казенних харчах і спокутувати свою вину? Чи тільки він?..

1.

...Людмила Шмарієва ніяк не могла знайти сокиру. Подивилася в усіх кімнатах, у коридорі, навіть під стіл заглянула — нема. Дивано. Вона завжди стояла отут в коридорі, біля дверей, під руками. Для грубки потрібні дро-

лась на хлопця, не вірила, не хотіла вірити, що це все насправді, що це не жахливий сон, від якого можна втекти, забути про нього...

Син мовчав. Вона шарпнула його за рукав:

— Хто там у ямі, Петре?..

Відповіді жінка не чула: вона побачила її в синюх очках:

— То я його вбив, мамо...

2.

РАПОРТ

Доповідаю, що 10.10.1990 р. о 10 годині ранку в РВВС надійшло повідомлення про те, що у будинку по вул. Саратовській... вбили людину. Після виїзду на місце події встановлено, що 9.10.1990 р. о 18.00 Попов Петро Георгійович (5.10.1974 р. н.), у взаємній бійці сокирою вдарив денільна раз по голові Карпинського Олександра Васильовича (12.12. 1972 р. н.), який помер на місці.

Черговий Ленінського РВВС капітан міліції Тищенко.

У той же день справа була передана в прокуратуру

рили і свідки — хлопці, які навчалися з убитим в одному класі чи росли на одному кутку.

ДМИТРО Б.: «...За характером Карпинський (далі буде скорочена форма К-ий — авт.) був боягузливим, підлим, любив знущатись над слабшими, сильних боявся. Кого я добре знав, однак товариських стосунків з ним не підтримував.

У вересні 1990 р. приблизно о 20.00 я повертався додому. Біля магазину, розташованого по вул. Алтайській, я побачив, що К-ий дерев'яною палицею бив Станіслава К. Після того як К-ий ударив К. палицею по голові, той упав на землю і К-ий продовжував бити його, доки палиця не розлетілась. К-ий був у нетверезому стані. Я підбіг до нього, забрав палицю і відштовхнув від Станіслава, після чого К-ий утік. Сашко, коли у нетверезому стані, пристає до слабших хлопців, може їх побити, вимагає у них гроші...»

КОСТЯНТИН К.: «...У вересні 1989 р. до мене звернувся Попов і попросив передати Карпинському гроші в сумі 40 крб. Уточнюю — в сумі 39 крб. Що це були за гроші і навіщо Попов їх передавав, я не знаю. Наступного дня на Центральному ринку я зустрів Карпинського, пере-

же тому й відпустили його після першого курсу з легким серцем — нехай попрацює, може, там більше розуму набереться... Та й матері допомогати треба: Сашко — єдиний чоловік в домі. Бує...

Суд уже назвав Петра Попова злочинцем, визнавши йому певну міру покарання — за навмисне вбивство. Петро з таким формулюванням не погодився — ні під час слідства, ні на суді. Винним у навмисному вбивстві він себе не визнавав. «Я захищався від нього» — спочатку, «хотів налякати, замахнувся сокирою» — пізніше, «два рази вдарив — більше нічого не пам'ятаю» — це стабільно, на кожному допиті.

У тому, що Петро мусить пам'ятати і третій, четвертий, п'ятий рази (судово-медична експертиза з'ясувала, що вбитому було нанесено 5—6 ударів), його пробувало «переконати» слідство, однак (хло-

пів) слухався свого повелителя, пішов додому сам.

Назавтра, близько 15-ої години Карпинський прийшов до Петра додому і почав йому дорікати, що той кинув його учора. Закінчивши з претензіями, виніс йому свій «вірок» — готуйся, через дві години прийду, будемо випивати (у Петра від дня народження (5 жовтня) лишилися деякі запаси). Близько 17-ої години Сашко справді прийшов, тільки не сам, а з Наташею. Попов її в дім не пустив, мовляв, не прибрано у мене там, незручно якось, так що ти відведи її додому і приходи.

Отут починається найголовніше. Слідство, як і експерт-психолог вважають, що Петро відіслав Наташу спеціально, тому що мав уже певний замисел. Карпинський йому потрібен був сам, без свідків. Попов переконує, що він хотів поговорити з Сашком наодинці і попросити його, аби той більше його не чіпав. В усякому разі пити з ним Петро не зби-

че була на другій зміні, так що часу вистачало. Спочатку хотів закопати тіло Сашка «у кручі», однак зрозумів, що сам не впорається, вирішив, що місце за флігелем згодиться. Покінчивши з труном, почав наводити порядком у хаті: позмивав кров з холодильника і дверей, вимив сокиру, навіть три заощені дошки під холодильником замінив. Всі закривавлені ганчірки викинув у туалет. Сокиру і совок, яким збирав кров (вони ніяк не хотіли відмиватись) замочив на ніч у воді. І... ліг спати.

Вранці, переконавшись, що труп «схований надійно», пішов на роботу...

5.

Я не хочу коментувати те, про що щойно написала. Я не можу це коментувати. Я не знаю, де чого ми дійшли, якщо шістнадцятирічний хлопчисько, заручившись свого майже ровесника і, залишивши

Сокирою за чвертьк!

ва, отож, сокиру далеко не ховали: рубати їх треба постійно.

— І куди вона ділась? Може, Петро десь прикинув? Але ж нічого не говорив.

Жінка вийшла у двір, подивилася у флігелі. І там нема. Заглянула за флігелі і здивовано зупинилася — купа піску, що за туалетом, чомусь розрита, а земля між тильною стіною флігеля і тилом свіжо покопана. Підійшла ближче. Придивившись, побачила, що із землі виглядає якась ганчірка. Спробувала потягти і відчувала, що там зарите щось важке. Шарпнула сильніше й обміліла — із землі виглядала людська нога, одягнута в двос носків і ледь помітні штани.

Враз потерпили ноги, морозом сипонуло по спині.

— Господи, хто це? Що він тут робить? Ой боже, що це... Хто його сюди?!

Думки металась сполоханими птахами, а в грудях стисло так, що задихалась, втрачаючи, здавалось, останні сили. Як обперлась об флігелі, так і стояла — ноги не слухались: і враз тіпонуло нею як в лихоманці: може син зна. Крім неї і Петра у домі — нікого, значить, він повинен знати.

— Зараз же... Негайно... До Петра на завод. Хай скаже... Хай пояснить...

На зупинку майже бігла. Як їхала, як мчалась до прохідної — не пам'ятає. Перевела дух тільки в цеху.

— Де мій син? Де син! — питала людей, не розбираючи облич, імен, — де мій син?

На неї здивовано оглядалися, чого, мовляв, примчалась зранку, їй же сьогодні на другу зміну. А вона металась по цеху. І раптом побачила Петра. Той ішов їй назустріч. Він ішов — і все зрозумів.

— Хто там закопаний, сину?.. Хто там у ямі?.. Безтямними очима диви-

туру Ленінського району, а займатись нею було доручено старшому слідчому В. М. Балику, який відповідно і порушив кримінальну справу по факту вбивства Олександра Карпинського за ознаками ст. 94 КК УРСР (навмисне вбивство).

Для пошукової служби у цьому випадку не було ніякої роботи, бо вбивця був відомий з самого початку, а ті півтора місяця, які тривало слідство, були витрачені на проведення необхідних формальностей: допити «обвинуваченого», свідків і потерпілої, проведення слідчого експерименту, різноманітних експертиз і т. д.

Поки все це йшло, шістнадцятирічний вбивця сидів за кільканадцятьма замками 'слідчого ізолятора і думав... Про що він там думав? Про жахливість скоєного? Про вбитого ним товариша (ворога)? Про те, що його чекає там, в колонії?..

Чи думав він про свою матір, яка у нього одна, і в якій він теж один? Чи згадувалися йому заощені кров'ю Сашкові руки, якими той намагався прикрити голову від безжалюсної сокири? Чи думав він про те, що аби вернулось назад, то віддав би ті 25 карбованців, тільки б не сидіти отут, не бачити гірких материних сліз. Тільки б не згадувати заощених кров'ю Сашкових рук...

3.

Сашко із Петром не особливо товаришували. Про це останній скаже і на допитах, це підтвердять і їхні спільні знайомі. Із Сашком взагалі мало хто дружив, бо стосунки, які той підтримував з хлопцями, навряд чи можна назвати дружбою. Стосунки будувалися на основі сили. Карпинський любив, аби керував він, а не ним. Та й особливою мужністю не відзначався. Про це гово-

дав йому гроші і снавав, що Попов передає йому 39 крб. Карпинський покладе гроші в кишеню і снавав, щоб я передав Попову, що карбованець може не передавати, він, Карпинський, його прощає...

СТАНІСЛАВ К.: «...Карпинського я знаю... зі школи. По характеру він підлий, все робить підтих, любив ображати слабших. Товариських стосунків з ним не підтримував. Він різко змінився в гірший бік після того, як його звільнили після суду із слідчого ізолятора. (Далі Станіслав розповідає як Карпинський бив його палицею. Почалась ця історія з того, що останній обізвав Станіслава нецензурним словом, а коли той намагався вияснити, навіщо він це зробив, Карпинський спочатку втік, а потім наблизився і почав бити — авт.).»

ОЛЕГ Б.: «...Карпинський неодноразово вимагав гроші у Попова. Один такий випадок був і в моїй присутності... Що стосується Попова, то він по характеру спокійний, тихий, із хлопцями з нашого району він не спілкувався, а гуляв в іншому районі...»

ЮРІЙ Н. (разом з убитим весною минулого року був засуджений за хуліганство, одне одержав в'язничину — авт.): «...Єдине, що я знаю з цього приводу, що Карпинський тримав Попова в страхі. З чим це пов'язано, мені невідомо...»

Знаю, що про померлих говорять або хороше, або нічого. Знаю, як боляче й гірко буде Сашковій матері читати ці рядки. Він — її син і яким би він не був, для неї залишиться найдорожчим. Але так є. Так кажуть про нього хлопці, які знали його, може й у спільних компаніях були не раз, однак, товаришем Сашка називати не хотіли.

Звичайно, може й вони дещо суб'єктивні в своїх оцінках, але ж і в Кіровоградському СПТУ-4, де Карпинський зміг «протримати» лише один рік, його характеризують не з краєвого боку. Чувся на «З». Систематично спізнився на заняття, часто без поважних причин пропускав їх. Одним словом, старанністю не відзначався. Мо-

пець з'явився на своєму: два рази — і не більше. Навіть, якби це було так, то «вистачило» б і цих двох ударів...

Початок цієї трагедії був покладений ще у 1988 році, коли Петро і Сашко познайомились (краще б їм було розійтись, не знатись взагалі). Товаришувати не товаришували, бо чогось доброго у їхніх стосунках було мало. Товаришували рівні, за духом і помислами, а тут нерівність пішла відразу — Карпинський повелівав, Петро — мовчки корився. Коли не корився, одержував по шиї.

8 жовтня, за день до трагедії, він теж одержав. Правда не по шиї, по лицю, про що свідчила розквашена губа. (Саме цей удар і став, певно, тою краплиною, яка переповнила чашу Петрового терпіння. А Сашко, ткнувши кулаком в лице меншому від себе Попову, не надав цьому ніякої істинної уваги: перший раз, чи що. Знав би він, — яким фатальним для нього виявиться цей удар. Жити йому залишалося менше доби...

У той день події розвивались так. Петро Попов, Сашко Карпинський і Наташа К. (Сашкова подруга) пішли дивитись «відиків». Сеанс був вечірній, на 20.00. Поки публіка в залі чманіла від нетутешніх бойовиків, Сашко витяг Петра надвір перекурить і коли зайшли (вбачте) в туалет, запропонував йому скинутись по 15 крб., «аби випить». Попов відмовився. Тоді Карпинський вдарив його в лице, а ногою — по нирках. Петро «здався». Коли зайшли в зал, Сашко довго шепотівся з Наташею, а потім повернувся до Попова: завітрав, мовляв, вона буде з нами, так що неси, дружок, четвертак. А після «відиків» нікуди не чезав — підем додому разом. Однак, тут Петро не по-

рався і 25 крб теж і не думав віддавати. Про що і заявив Сашкові, коли зайшли до передпокою. Реакція Карпинського була однозначною — удар рукою в лице і ногою — в спину. Все, що трапилось далі — як в страшному сні. Петро вхопив сокиру, що стояла тут же, біля дверей, дико крикнув: «Не підходь». А Сашко йшов на нього, думав, не вдарить Попов, не зможе. Він же слабав. А той зміг...

Після першого удару, коли Сашко, прикриваючи закривавлену голову руками, почав підніматися з колін, Петро, цепеніючи від жаху, що той зараз встане і зробить йому щось неймовірне, вдарив його ще раз. Карпинський упав і більше не піднімався. А далі...

Далі, залишивши на підлозі конаючого Карпинського, Петро побіг до Наташі, що жила неподалік, аби спитати її, чи не бачила вона... Карпинського. Він, мовляв, казав, що прийде, а й досі не прийшов. Як пояснив Попов на слідстві, так він хотів «заробити собі алібі». Наташа здивувалась — він же пішов до тебе. Ще трохи постої, дожидаючись, може ж Сашко з'явиться, тоді пішли до Петрового будинку — можливо, Карпинський там їх чекає. Нема. Потім Петро довго вмовляв дівчину зайти до нього в будинок, аби перевірити, що Сашка там справді нема?!. Я досі не можу уявити, що б він зробив, аби вона погодилась і зайшла в дім, де біля дверей лежав закривавлений Карпинський. Однак Наташа зайти відмовилась і Петро, провівши її, повернувся додому. Впевнившись, що Сашко мертвий, пішов гуляти — аби «заспокоїтись», катаясь в маршрутному автобусі.

Додому повернувся близько 22-ої години. Мати

його помирати на підлозі власного дому, йде гуляти містом, аби «розвіялись». Скажіть мені, де він навчився так професійно нищити сліди злочину, так холоднокровно поратись із трупом? Він що — щотижня їх прикопує? Де він цьому навчився? У нашому безжалісному житті, де жорстокість стала невід'ємною реальністю, «у відмахах» — де ріжуть один одного, палять, часом розчавлюють як черв'яка?..

Я не знаю, що підняло Петрову руку в той фатальний момент — страх, ненависть, помста. Може, все разом.

Я думаю, чи лежав би сьогодні молодий вісімнадцятирічний хлопець у скрпій землі, якби не намагався підійти під себе іншого. Будь-якою ціною, будь-якими способами — тільки б повелівати кимось, бути всесильним.

Людина не може постійно жити в страхі, вона ніколи не примириться зі своїм приниженням, а значить відчуттям власної неповнозначності. Прийди час і затоптано «я» сбов'язкою дасть про себе знати. Дай боже, аби в той момент розум виявився сильнішим від емоцій. Бо вони інколи вкладають у руки сокиру...

6.

...У залі обласного суду, де розглядалися касаційні заяви обох сторін, плакали дві жінки. Одна голосила аж заходила, інша тихо давила слезами, витираючи їх похилими від пилу і тяжкої роботи руками, а вони бігли й бігли на благеньке сіре пальто. Плакали дві змарнілі жінки, дві матері.

Одну з них доля (чи не доля?) розлучила з сином на сім років, іншу — на все життя...

О. ПИЛИПЕНКО.
м. Кіровоград.

ЖІНКА, КОТРА НІКОЛИ НЕ ВИХОДИТЬ НА СЦЕНУ

Їй не кричать «браво» і під шквал оплесків не дарують квіти, не просять на пам'ять автографи і не переслідують прихильники театру. За своє понад піввікове творче життя вона ніколи не виходила на сцену.

Театр — це передусім актор. Безглуздо було б доводити, що це не так. Та все ж вистави народжують не лише актор чи режисер, а ще багато людей, які не виходять на сцену, та без них не може народитися вистава. Серед таких людей і вона, Олександра Федорівна Демешко, старший перукар-гример театру ім. М. Л. Кропивницького, яка 52 роки пов'язана з життям театру. Доля цієї стрункої сивої жінки, такої молоді і гарної для своїх 68 літ, незвичайна.

Без усякого перебільшення можна сказати, що театр — її дім, її повітря, зміст життя. В 16 років вона переступила поріг театру. Тут зустріла своє перше і останнє кохання, стала дружиною, матір'ю, бабусею...

Народилася Олександра Федорівна в с. Гаївці Кіровоградської області в сім'ї хлібороба. Батько трагічно загинув у 1929 році на Соловках тільки за те, що навчався агрономії в Австрії. Сім'ю Демешків виселили з хати, вигнали з села. Мати в пошуках кращої долі за-

гинула десь на Донбасі. А маленьку Шуру разом зі старшою сестрою здали в дитсадок. Старша сестра померла з голоду, бо свій пайок постійно віддавала Шурочці. В 16 років Олександра Федорівна перейшла на свій хліб. Тоді, на зорі юності, вона ще не знала, які випробування чекають її. Війна, голод, тяжка втрата — смерть ще зовсім молодого коханого чоловіка, вірність якому пронесла через усе життя. Диво, як вона зуміла зберегти таке тепло, таку доброту, любов до життя, оптимізм, енергію. Дивись в її променисті очі, і здається щасливішої жінки нема на світі... Тільки куточки губ, зморшки на чолі та інші на косах можуть розповісти як страждала ця жінка і що пережила...

Завжди привітна, врівноважена, Олександра Федорівна зміє догодити навіть найприскіпливішому актору чи режисеру. На складі перукарського цеху від усіх, борід до найскладніших перук портретних гримів — усе творіння її рук. Виготовлення звичайної коси, шиньйону чи зачіски кокетливої французьки, дами з вищого світу вимагає неабиякого терпіння і майстерності. За довгі 52 роки в творчій долі Олександри Федорівни трапились досить цікаві, складні і відповідальні

роботи над гримом та перуками Леніна, Держинського, Крупської, Керенського, Черчилля, Заньковецької, Садовського, Кропивницького, Старицького, Гоголя. Доводилось багато працювати з літературою, пробувати, переробляти, шукати, радитись, доки народжувалось те справжнє, заради чого йшла невтомна праця. Для Олександри Федорівни найвища нагорода за її працю — оплески глядачів і щасливі погляди вдячних акторів.

Яких би злетів чи падінє не зазнавав театр, усе відбувається на особистій долі цієї жінки. Тому так болісно вона переносить втрату інтересу до театру у глядачів, згадуючи переповнені зали довоєнного року, шквал захоплених аплодисментів, черги біля театральних кас. Це, справді, було. І як хочеться Олександрі Федорівні вірити, що рано чи пізно люди повернуться до духовних джерел і її театр стане багатолюдним... Кожного вечора звучить 3-й дзвінок, відкривається завіса і народжується театральне диво — вистава, в якій присутня праця і цієї жінки, яка ніколи не виходить на сцену...

В. ЛІТВИНЕНКО.

«Браво»

3

ТЮЛЬПАНАМИ

Театр ім. М. Л. Кропивницького — старий і вірний друг трудящихів села. Кожного дня, окрім понеділка, мчать театральні автобуси до далеких і близьких сіл Кіровоградщини. У негоду чи ясні зоряні ночі везуть артисти людям радість. Нещодавно в селах 1 та 2 Кропивницьке Новоукраїнського району відбулися справді святкові зустрічі. Ці села кропивничани давно вважають своїми підшефними. То й бувають тут значно частіше, ніж в інших. Цього разу театр привіз своїм друзям не виставу, а велику концертну програму. Українські народні пісні у виконанні тріо В. Трибиненко, Л. Трибиненко та Л. Козир, пісні з оперет у виконанні Ніни і Миколи Савельєвих та солістки театру Галини Сергєєвої, чудовий гумор, який подарували арт. П. Онищенко та В. Алдошин, танці артиста балету Костянтина Полякова та улюблені уривки з вистав припали до смаку хліборобам. Тут звучали і слова подяки і «браво», були весняні тюльпани, які привезли з Кіровограда спеціально для артистів, щасливі посмішки і загальна на всіх радість зустрічі з друзями.

Наш кор.

ПАРТЕР НЕ ПОРОЖНІЙ

(РЕПОРТАЖ ІЗ ВИСТАВИ ТЕАТРУ ІМ. М. КРОПИВНИЦЬКОГО)

Йшла на виставу і, відверто кажучи, задалегідь готувалась побачити напівпорожній або й зовсім порожній глядацький зал. На моє велике здивування, партер був майже повний. Йшла вистава «Пошилися у дурні» М. Л. Кропивницького.

В антракті поцікавилась у глядачів із квітами: «Ви на виставі за рознарядкою?» Вони здивувались: «Чому? Ми квітки купили в касі». Тепер уже здивована була я. В театр прийшли сім'єю: дідуся, бабуся, молоді подружжя, з ними дівчинка років 6-ти. Недалеко через ряд обертається жінка: «А ми теж не за рознарядкою, а навіть навпаки — з власної ініціативи та ще й здалеку».

— Здалеку? Це звідки?
— Устинівський район, село Седнівка.

Нас багато. Учні 10—11 класів, учителька музики, російської літератури та мови і я, вчителька української мови та літератури. Задалегідь купили квитки, замовили автобус.

Виявляється, А. М. Вербова велика прихильниця театру. Разом із літературою прищеплює своїм вихованцям і любов до театрального мистецтва. «Жаль, що живемо далеко, а то б приїздили на всі прем'єри», — всміхається Антоніна Миколаївна.

Поруч обмінюється враженнями про виставу симпатична трійка. Це сім'я Жаданових — Лідія Іванівна, Олександр Олексійович, робітники заводу «Червона зірка» та їх син Юрко, третьокласник школи № 20 м. Кіровограда. Сімейні відвідини театру у них давня традиція. Уже в цьому році втретє

побували на виставах «Казка про Скомороха та царя Гороха», «Наймичка», «Ніч на Івана Купала». «За репертуарною афішею у нас стежить Юра, — каже мама, — тато купує квитки». «Театр для нас без перебільшення свято», — до розмови приєднується тато. — Я театрал з дитинства. Пам'ятаю часи, коли в цьому залі яблуку не було куди впасти. А зараз усе частіше порожньо. Правда, останнього року зал поступово заповнюється. Нас це радує. Особливо коли в театр приходять сім'ями. Ніби повертаються старі добрі часи, коли неділя була сімейним театральним днем».

«Чому була?» — тихо обурюється бабуся зліва. — Ось у нас з Іринкою і зараз неділі дуже часто театральні. Батькам завжди ніколи, я і на пенсії, і працюю, а без театру не можу. Та й Іринка в мене теж театр любить. Вся в бабусю». Новохатко Надія Василівна не пропускає жодної прем'єри, особливо їй до смаку такі класичні комедії, як «Пошилися у дурні» чи «Василь Миронович та кумпанія». Знає і любить багатьох акторів. Її онука Ірина Правда, учениця 5-Б класу школи № 32, прийшла на виставу ще й зі своїми однокласниками та старшокласниками. Особливо багато учнів 7-Б класу. Їх класний керівник Ірина Василівна Науменко, учитель російської мови та літератури, недавня випускниця Кіровоградського педінституту, — сама артистка інститутського театру «Резонанс», учнів прилучає до мистецтва власним прикладом. Під час нашої розмови тісним колом нас оточили її вихованці Наташа Недашківська,

Оля Бульба, Таня Мутнова, Оленка Смоленська, Андрій Антонов, Люда Цапко. Наперебій розповідають, як у їхній школі влаштовують літературні вечори, вечори казок, вечорниці, як вони люблять театр, як жалкують, що мама з татком не виберуть часу, щоб разом піти в театр, а раніше на ляльковій виставі ходили всі разом часто, як подобається їм сьогоднішня вистава, які смішні заслужений артист УРСР А. Косяченко, артист В. Бабич, заслужений артист УРСР А. Романюк, які гарні парубки і як чудово співають дівчата.

Я слухаю їх дзвінкі голоси і не перестаю дивуватись. Ні, рано, рано говорити про поступове відхирання театру, адже у нас в місті, хоч і не так багато, але є справжні театри — літні, молоді і зовсім юні.

В. ІВАНОВА.

Предки
були
мудріші

Що нам відомо про наших далеких предків? На жаль, археологи виявили мізерно мало. Але й ті крихточки, зібрані вченими змінили розуміння рівня суспільного розвитку, яке зайшло в історію під назвою «первісного комунізму».

Місцевість нинішньої Кіровоградщини, як і переважної частини України, кілька мільйонів років тому була залита водою. Але внаслідок руху земної кори, відповідних процесів в її надрах, відбулося піднесення суші. В зв'язку із зміною природних і кліматичних умов, поступово змінювались рослинний і тваринний світ нашої місцевості. Про це красномовно підтверджують рештки вимерлих тварин, у відділі природи обласного краєзнавчого музею.

Та й вулканічні вкверження поступово змінювали поверхню суші. Зараз залишився як свідок тих часів згаслий вулкан близько с. Бовтижки Олександрівського району. Кратер його вже втратив колишню форму. Використовуючи кремій, каміння, кістки, глину, дерево, племена кам'яного віку в їх обробці досягли високого рівня. Все без винятку, що їм давала природа, використовували максимально раціонально, за призначенням.

Племінні вожді суворо слідували за кількістю сноту. Як тільки поголів'я снорочувалося, плем'я переходило в інше місце. На полюванні відстрілювались тільки старі самці, самки зберігались для відтворення стада.

Численні нам'яні і металеві знаряддя, відпо-

відні малюнки свідчать не тільки про чудове володіння пропорцією і формою, але й екологічну освіченість, високій для того часу інтелект і організованість.

Як би нам не хотілось бути кращими порівняно з людьми первісного комунізму, ми, люди кінця XX століття, перетворюємо колись квітучу планету на пустелю, не вміємо не тільки вести господарство, але й розуміти один одного. Тож хіба ми не програємо в мудрості нашим далеким предкам?

Р. ДАЙДАКУЛОВ.

дійсний член Географічного товариства СРСР, лектор обласної організації товариства охорони природи.
м. Кіровоград.

Для численних болільників та шанувальників кіровоградського футболу це — зовсім не риторичне питання. Не секрет, що в останні роки їх рідна «Зірка» переживає глибоку кризу. Плиньність складу, постійна зміна керівництва, сумна «стабільність» положення десь у кінці турнірної таблиці — все це є, на жаль, реальніми фактами. Доли «Зірки» у 80-ті роки. Невдачі переслідують кіровоградську команду починаючи з 1981 року майже кожен сезон, за невеликим винятком.

Певні сподівання у болільників були на реорганізацію «Зірки» у футбольний клуб, але, як показав минулий чемпіонат, і цим сподіванням поки що не судилося збутись. У чому ж справа? Що заважає «Зірці» злетіти вгору по турнірних сходинках, повернути кіровоградському футболу колишній престиж? Адже ж були у нашої команди і світлі часи... Згадайте...

Заснована у 1935 році, наша команда довгий час формувалася і набирала досвіду. Змінювався і шліфувався склад, мінялася навіть назва — «Трактор», «Торпедо», «Динамо». У 1955 році команда нарешті організаціїно і професійно стабілізувалася, стала командою майстрів і, як результат, — уперше завоювала Кубок України, здобувши впевнену перемогу над усіма суперниками.

З 1958 року «Зірка» починає грати на чемпіонатах СРСР. Спочатку у класі «Б», де з 276 матчів одержує 124 перемоги і 74 зустрічі зводить внічию. Краще місце в цьому класі було 5-те, у 1961 році, коли кіровоградська команда стала першою командою, нагородженою «Рубіновим кубком» за кількість забитих у ворота суперників голів. У 1966 році «Зірка» переходить в другу групу класу «А». У цій групі з 196 матчів вона у 80-ті одержує перемогу і 57 закінчує внічию. Краще місце тут 4-те, з 1968 року (у цьому ж році «Зірка» забиває свій ювілейний, 500-й гол у ворота суперника). Загалом у цей період, з 1958 по 1970 роки, «Зірка» здебільшого стабільно тримається у першій «десяятці» турнірної таблиці. За цей час вона провела двадцять дві гри за Кубок Радянського Союзу, у 9-ти з яких отримала перемогу.

З 1971 року команда починає грати у другій лізі. В цей час (до 1981 року) «Зірка» ще двічі здобуває Кубок України: у 1973 та 1975 роках. У 1977 році займає п'яте місце в турнірній таблиці, з 1975 по 1980 роки вперто тримається в кращій «десяятці», не опускаючись нижче 9-го

місця (1979 рік; саме в цей рік у матчі з керченським «Океаном» «Зірка» забиває свій 1000-й гол).

Загалом у чемпіонатах країни кіровоградська команда провела більше 1300 матчів, більше ніж в 500 з яких здобула перемогу, а майже 400 закінчила з нічийним рахунком. З проведених тридцяти міжнародних зустрічей з командами Болгарії, Угорщини, НДР, Польщі, Чехословаччини, Гвінеї, Італії, Кіпру, Лівану, Франції, Швейцарії — 21 перемога і 6 нічийних результатів.

Багато вихованців кіровоградської «Зірки» входили до списків кращих

ну, до середини турнірної таблиці — 14-те місце, майже на десять сходинку вгору. В грудня кіровоградців починає жевріти надія: а раптом? Та наступному, 1990 році — остання сходинка в таблиці. Розчарування...

І ось у команді знову (вже вкотре!) змінюється керівництво: у футбольному сезоні-91 начальником команди — Юрій Іванович Горюжанин (який 14 років грав за нашу команду, з 1968 року в різні періоди був на посаді тренера «Зірки»), а старший тренер — Микола Латиш (з 1976 по 1986 роки захищав кольори московського «Динамо», «Спартак»

чатку турніру ми не знайшли, молоді ж грали ще не на такому рівні, який був потрібний для призових місць. Якийсь час була надія на непоганий результат — перше коло хлопці пройшли добре, обійшли харківський «Маяк» на сім очок... Але все це далось дуже важко, головним чином за рахунок великих вольових зусиль. Тут я мушу зізнатися, що в першу чергу підвела фізична підготовка, фізичні можливості не безмежні, а час на підготовку футболістів був втрачений, тому що команда формувалася, як кажуть, «на ходу». До того ж у другому колі були здебіль-

шана і плінність складу команди!

Ю. Г.: Взагалі, плінність — явище досить законне для спорту. Якщо ти професіонал, то тебе, зрозуміло, хотіли б бачити у своєму складі багато клубів. Таким чином підвищується і рівень спортсменів. Звичайно, щоб одержати класного гравця, треба мати що йому запропонувати. Для нас же цей бік справи є слабким місцем, бо кошти клубу сьогодні дозволяють нам хіба що не померти з голоду. В той же час порівняно низький рівень матеріального заохочення не дозволяє нам навіть надовго затримати у своєму складі молодих перспективних гравців, щоб підготувати їх як слід для себе ж. Ось хлопці і йдуть у ті клуби, де їм обіцяють більше. Так ми вже втратили багато своїх перспективних вихованців. А що маємо робити? На ті 250 крб. (а саме стільки зараз зарплата гравця «Зірки») не просто прожити, а ще треба підтримувати належну спортивну форму.

КОР.: Хіба з реорганізацією «Зірки» у футбольний клуб фінансовий стан не поліпшився?

Ю. Г.: Повинен би поліпшитись. Але судити самі. Більшість футбольних клубів у країні ведуть господарську діяльність, тобто заробляють собі самостійно хоча б на зарплату. Ми ж такої можливості не маємо. Хоч у Статуті футбольного клубу мова йшла про це, але все так і залишилося на папері, бо ніхто не хоче, або не може, виділити потрібні для цього кошти. З 200 тисяч крб., які повинні були виділити нам як статутний фонд, ми отримали менше половини, й то з великою боротьбою. Так що футбольний клуб «Зірка» як господарчо самостійна організація існує більше на папері, ніж у житті.

Тих же коштів, які нам перепадають від спонсорів, місцевого бюджету ледве вистачає, щоб якось зводити кінці з кінцями. Куди йдуть гроші? Ось з початку року рахуйте: 8 тисяч — на придбання спортивного обладнання, спорядження, 2,5 — на збори, 9 — на зарплату (січень—лютий), 6 — ввели з січня додаткові продовольчі пайки для хлопців, щоб хоч трохи їх підгодувати. Зараз же в магазинах нічого не купиш.

А ще треба 19 тисяч перерахувати федерації знову ж таки на зарплату потрібні 6 тисяч. А де їх узяти? До того ж завод вимагає від нас орендну плату за ті приміщення, які займає клуб.

КОР.: Невже вам ніхто не допомагає!

Ю. Г.: Ні, чому ж, допомагають. Міськвиконком, наприклад, перерахував нещодавно 25 тисяч карбованців, профспілки, деякі трудові колективи. Але, на жаль, цього не досить. Та й допомога ця не може бути постійною. Тому й люди не впевнені у завтрашньому дні, немає достатніх стимулів, перспектив у команді.

КОР.: А що можна сказати про сьогоднішній склад «Зірки»?

Ю. Г.: Зараз маємо 16 гравців. Половина лишлася із минулорічного складу. Це — Олег Діброва, Михайло Паламарчук, Микола Шевченко, Ігор Макагон, Костянтин Сосенко, Микола Лапа, Едик Денисенко та Станіслав Казаков. Багато і нових хлопців, здебільшого вихованців наших спортінтернатів: Володимир Бордох, Валерій Скунс, Олександр Смиченко, Сергій Таран, Олександр Рябоконь, Володимир Хоменко, Максим Агеев та Юрій Богданов. Хлопцям ще бракує досвіду, проте завзяті, раються в бій.

Нещодавно команда грає на турнірі в Кривому Розі, ми з тренером мали змогу трохи придивитися до новачків. Фізична база у них добра, непогана техніка. З п'яти зустрічей виграли чотири, хоча й були неповним складом, замін давали мало. Хлопці втомлювались дуже, але на тренуваннях працювали на совість.

Чого чекати від нинішнього сезону? Давайте поки що відкладемо це питання. Почнутися ігри, тоді й побачимо напевне, хто на що здатний. Взагалі, за рік, поки я начальником команди, складно «зліпити» сильний колектив. Треба підбирати людей, готувати їх. Але крім нашої з Миколою Латишем праці, потрібна і підтримка з боку — тих, кому не байдужа футбольна слава Кіровоградщини. А я такої підтримки, чесно кажучи, зараз не відчуваю. Враження таке, що команда живе в якомусь вакуумі, до неї нікому немає діла.

КОР.: І останнє питання. Що б ви хотіли сказати, звертаючись до болільників, читачів «Молодого комунарів»?

Ю. Г.: У першу чергу — подякувати болільникам «Зірки». Вони у нас дуже добрі й активні, їхня підтримка (часто значно краща, ніж у багатьох інших містах) — це єдине, що додає нам духу.

Не можемо обіцяти багато, але в тому, що хлопці зроблять все, що в їхніх силах, упевнений.

Ю. ЛЕОНОВ.

футболістів України. Серед них Борис Петров та Микола Латиш, який зараз працює старшим тренером клубу. З «Зірки» розпочали свій спортивний шлях відомі майстри великого футболу — Володимир Веремєєв, Валерій Поркуян, Вадим Евтушенко, Микола Латиш, Борис Петров. Усього більше 20 вихованців «Зірки» в різний час захищали кольори футбольних клубів вищої ліги, а Поркуян, Веремєєв та Евтушенко вдягали майки збірної СРСР.

...Усе це було. Але десь із початку вісімдесятих років «Зірка» починає стрімко втрачати свої позиції, перемишується в кінцеві турнірної таблиці (у 1981 році — одразу з 6-го (1980 р.) на 17-те місце; 1982 — 15-е, 1983 — 17-те; 1984 — 18-те). У 1985 році (ювілейний, 1300-й гол та 1100-й матч) «Зірка», здається, мобілізує свої резерви і знову займає відповідне положення, піднявшись вгору одразу на вісім сходинку (1985 — 10-те місце). Але минає рік — і команда летить у прірву одразу на одинадцять сходинку: 1986 — 21-е місце, 1987 — 23-те, 1988 — 23-те місце. У 1989 році «Зірка» підіймається, немов з тяжкого нокауту,

та донецького «Шахтаря». До них я й звернувся з питаннями про нелегку долю кіровоградської команди, подікаючись, що чекати від неї болільників у новому, 54-му чемпіонаті СРСР з футболу серед команд другої ліги. Микола Латиш не став поки що «відкривати карти» і пообіцяв дати інтерв'ю після початку сезону, а з Юрієм Івановичем Горюжаниним у нас відбулася ось така досить сумна розмова.

КОР.: Питання стосується минулого чемпіонату. Тож як, на вашу думку, можна оцінити його результати для «Зірки»?

Ю. Г.: Підсумки погані. Взагалі, така ситуація на мій пам'яті була тільки один раз — у 1958 році, коли «Зірка» вперше виступала на чемпіонаті країни. Того року ми зайняли останнє місце у турнірній таблиці, але, якимось чудом залишилися в другій лізі (тоді — клас «Б»).

КОР.: У чому ж причини невдач, що переслідували команду?

Ю. Г.: У минулому сезоні «Зірка» грала без багатьох своїх досвідчених гравців: залишили наш клуб Федоренко, Бабенко, Рудніков, Белай, Шелест. Рівноцінної заміни до по-

шого гри на виїзді, тому свою перевагу після першого кола команда досить швидко втратила.

Була, на мою думку, і деяка вина федерації футболу. Так, було відкладено останню гру зі СКА (Київ) аж на 9 листопада, коли сезон уже скінчився. Це і психологічно відбилася на хлопцях. Єдине очко, котре залишало команду на передостанньому місці, програли хмельницькому «Поділля», бо, наші судді чомусь не вийшли на цю зустріч.

Звичайно, я розумію, що все це другорядні причини і вину завжди можна звалити на низький рівень майстерності команди. Але ж, зрозумійте, що зараз уже не той час, коли можна було робити ставку тільки на один ентузіазм та патріотичні почуття футболістів. Ось характерний приклад. У минулому сезоні команда на початку турніру виграла кілька зустрічей. Тут би і підтримати запал хлопців матеріально, хоча б кращих гравців. Але наші місцеві органи не відреагували ніяк, мало того — не заплатили вчасно навіть належного. Звичайно, і це теж позначилося на результатах.

КОР.: Напевне, з фінансовими проблемами пов'язано і плінність складу команди!

КАЛЕНДАР ІГОР ПЕРШОГО КОЛА (НА 1991 РІК)

7 квітня, неділя.
«Дніпро» (Черкаси) — «Зірка» (Кіровоград).
«Океан» (Керч) — СКА (Київ).
«Чайка» (Севастополь) — «Динамо» (Бі-Охтирка).
«Крибас» (Кривий Ріг) — «Хімік» (Севастополь).
«Маяк» (Очаків) — «Маяк» (Харків).
«Закарпаття» (Ужгород) — «Десна» (Чернігів).
«Карпати» (Кам'янка-Бузька) — «Автомобіліст» (Суми).
«Шахтар» (Павлоград) — «Поділля» (Хмельницький).
«Сталь» (Комунарськ) — «Полісся» (Житомир).
«Кристал» (Херсон) — «Авангард» (Ровно).

«Колос» (Нікополь) — «Темп» (Шепетівка).
«Прикарпаття» (Івано-Франківськ) — «Вагонобудівник» (Стаханов).
«Приладист» (Мукачеве) — «Нафтовик».
14 квітня, неділя.
«Зірка» — «Чайка».
17 квітня, середа.
«Зірка» — «Океан».
22 квітня, понеділок.
«Маяк» (Очаків) — «Зірка».
25 квітня, четвер.
«Крибас» — «Зірка».
4 травня, субота.
«Зірка» — «Карпати».
9 травня, вівторок.
«Зірка» — «Закарпаття».
12 травня, неділя.
«Сталь» — «Зірка».

15 травня, середа.
«Шахтар» — «Зірка».
20 травня, понеділок.
«Зірка» — «Колос».
23 травня, четвер.
«Зірка» — «Кристал».
28 травня, вівторок.
«Приладист» — «Зірка».
31 травня, п'ятниця.
«Прикарпаття» — «Зірка».
6 червня, четвер.
«Зірка» — «Нафтовик».
9 червня, неділя.
«Зірка» — «Вагонобудівник».
14 червня, п'ятниця.
«Темп» — «Зірка».
17 червня, понеділок.
«Авангард» — «Зірка».

31 червня, п'ятниця.
«Зірка» — «Полісся».
24 червня, понеділок.
«Зірка» — «Поділля».
2 липня, вівторок.
«Автомобіліст» — «Зірка».
5 липня, п'ятниця.
«Десна» — «Зірка».
10 липня, середа.
«Зірка» — «Маяк» (Харків).
13 липня, субота.
«Зірка» — «Хімік».
17 липня, середа.
«Динамо» — «Зірка».
20 липня, субота.
СКА (Київ) — «Зірка».

Примітка: ігри проводяться на полях команд, вказаних першими.

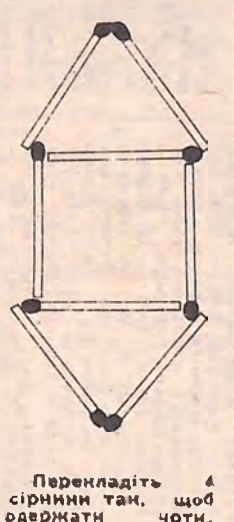
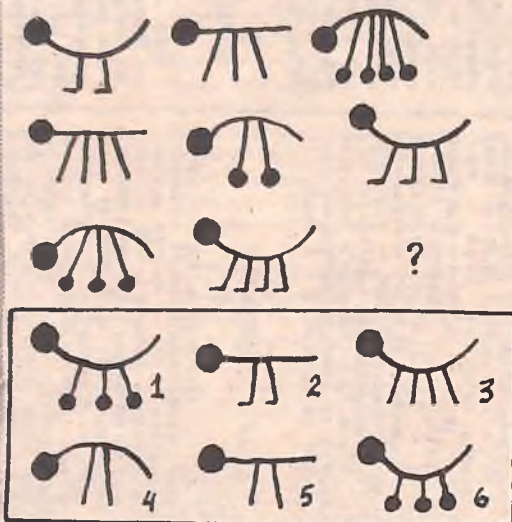
8.00 — На зарядку ставай. 8.15 — Мультфільм. 8.25 — Співає Надія Чепрага. 8.35 — Кінопубліцистика союзних республік. Прем'єра документального телефільму «Вийшли до Псіхей». 9.20 — «А в хорі мой голос слухай...». Творча майстерня «Російський хоровий спів». 10.00 — «Світ, в якому ми живемо. Документальні телефільми режисера Ю. Нагібіна. 11.00 — Відеоканал «Плюс одинадцять». 14.30 — Мультфільм. 14.40 — Л. Толстой. «Живий труп». Фільм-вистава академічного театру ім. Мосради. 17.00 — «Планета». Міжнародна програма. 18.00 — Прем'єра науково-популярного фільму «Культурні столиці Європи». (Італія). Фільм 2. «Афіни». 18.35 — Колам. 19.00 — Ялта-91. 19.15 — Міжнародні змагання з спортивної акробатики пам'яті льотчиня-космонавта СРСР В. Волова та з стрибків на батуті пам'яті льотчиня-космонавта СРСР Г. Добровольського «Кубок космонавтики». 20.00 — Вечірка назва. 20.15 — Старовинний російський романс. 21.00 — Час. (3 сурдоперекладом). 21.45 — Авторське телевещання.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПРАКТИКУМ

В ЯКІЙ БІК КРУТИТЬСЯ ШКІВ — А ЧИ БІ?

ВІСЬМЬ ПОТРІБНУ ФІГУРУ ІЗ ШЕСТИ ПРО-
НУМЕРОВАНИХ.

Перекладіть 4
сиринки так, щоб
одержати чоти-
ри трикутники
два квадратні.

СМІЄТЬСЯ ГАБРОВО...

Панночка здивовано запитала габровського жebraка:

— Нещодавно ви шкутильгали на праву ногу, а тепер на ліву.

— Правда ваша, панночко, адже треба використати обидва черевики, — відповів той.

Габровець покаржився габровцю:

— Моя служниця, здається, частенько краде цукор.

— А моя, якби й хотіла, не зможе цього зробити.

— Чому?

— Бо я завжди в цукорниці закриваю по музі. Якщо там немає мухи — значить, цукорницю відкривали.

Двоє приятелів пішли в гості до знайомих габровців. Підійшовши до їхнього дому, один з приятелів постукав ногою в двері.

— Чому ти стукаєш ногою?

— Хай господарі думають, що руки в нас зайняті подарунками. Інакше вони нам не відчинять.

Дружина габровця у відпустці. Вона щодня телеграфує чоловікові:

«Весь час леж. Нудьгую».

На восьмий день чоловік відповідає їй: «Негайно приїзди додому. Тут дощ дешевший!»

На знімку: «Міс Всесвіт-90» М. на ГРУДІ.

Фото Д. ТНАЧЕНКА.

VIDEO

м. Кіровоград, вул. Полтавська, 71.

НЕДІЛЯ, 7 КВІТНЯ

- 10.00 Мультфільми.
- 11.30 «Чорний орел». Бойовик. США.
- 11.30, 17.30 «Повернення 18 бронзових бійців». Бойовик.
- 15.30 «З усіх сил». Бойовик. США.
- 19.30 «Приречена жертва». Бойовик. США.
- 21.40 «Жорсткий білет на Гаваї». Бойовик. США.

ПОНЕДІЛОК, 8 КВІТНЯ

- 10.00 «Людина-павук». Мультфільм.
- 11.30 «Повернення 18 бронзових бійців». Бойовик. Китай.
- 13.30, 17.30 «Учитель». Бойовик.
- 15.30 «Операція «Оверкілл». Фантастика.
- 19.30 «Змушення». Бойовик.
- 21.30 «Туман». Жакі.

ВІТОРОК, 9 КВІТНЯ

- 10.00 «Пригоди Робінзона». Мультфільм.
- 11.30 «Гуманоїд-захисник». Фантастика.
- 13.30, 17.30 «Залізний орел». Бойовик.
- 15.30 «Знак тиші». У головній ролі Ч. Норріс. Бойовик.
- 19.30 «Зоряний кристал». Фантастика.
- 21.30 «Поліцейський на прокат». Детектив.

СЕРЕДА, 10 КВІТНЯ

- 10.00 «Спляча красуня». Мультфільм.

- 11.30 «Супермен-4». Фантастика.
- 13.30, 17.30 «Арена». Фантастика.
- 15.30 «Синдром «Омега». Бойовик.
- 19.30 «Мертві на 99,44 процента». Бойовик.
- 21.30 «Космічні яйця». Фантастика.

ЧЕТВЕР, 11 КВІТНЯ

- 10.00 «Робін Гуд». Мультфільм.
- 11.30 «Войовничий колюч». Фантастичний бойовик.
- 13.30, 17.30 «Ніндзя на полях смерті». Бойовик.
- 15.30 «Поліція 1991 року». Фантастичний бойовик.
- 19.30 «Дияволи Монзи». Мелодрама.
- 21.30 «Моя мачуха — інопланетянка». Фантастична комедія.

П'ЯТНИЦЯ, 12 КВІТНЯ

- 10.00 «Попелюшка». Мультфільм.
- 11.30 «Войн кунфу». Бойовик.
- 13.30, 17.30 «Загін фантастичного призначення». В головній ролі Д. Чен.
- 15.30 «Вони живуть». Фантастика.
- 19.30 «Пляжний бум». Комедія.
- 21.30 «Омен-1». (Призвістка, містика).

СУБОТА, 13 КВІТНЯ

- 10.00 «Аквамен». Мультфільм.
- 11.30 «Ніндзя-убивця». Бойовик.
- 13.30, 17.30 «Команда «Леопард». Бойовик.
- 15.30 «Туз». Комедія. В головній ролі А. Челентано.
- 19.30 «Лікар з чужої планети». Комедія.
- 21.30 «Омен-2». Містика.

НЕДІЛЯ, 14 КВІТНЯ

- 10.00 «Бетмен». Мультфільм.
- 11.30 «Смертоносні бійці Шаоліня». Бойовик.
- 13.30, 17.30 «Повернення пам'яті». В головній ролі А. Шварценеггер. Фантастика.
- 15.30 «Нові варвари». Фантастика.
- 19.30 «Смерть на пляжі». Детектив.
- 21.30 «Омен-3». Містика.

(Продовження. Початок у № 38-39 за 1990 р., № 1-13 за 1991 р.).

По його ж словам, теплота («тепліе чувство»), со-
проводжуюча зосередженість в серце молит-
ву, нерідко з'являється «с слабкістю похотію».
[Письма. Тамбов 1897, стр. 317]. «Намне страшно
ясеніе, — говорить єпископ Ігнатій (Брянчані-
нов), — повидимому, подвижник занимается молит-
вою, а занятіе порождает похотеніе, которое
должно бы умерщляться занятіем».

Св'язь полового чувства с релігійним аскри-
лом, — ще задовго до Фрейдівського учення о сублі-
мації першого з них во второе, — проф.
Р. Крафт-Ебінг, полагавший, на основанні ря-
да досліджень, що «релігійне і полове со-
стояніе афанта обнаруживают на высоте своего
развитія единство в качестве и количестве
возбужденія и могут поэтому соответственным об-
разом вынашивать», при чем «оба могут, при па-
тологических условиях, перейти в жестокость».

О «силности» человека связывать свою зроти-
ну с релігійной, приписывая первой божественные
источники и выдавая ее за продукт веденія свя-
ше, — говорит определенно проф. Форель во
тome своего исследования «Половой вопрос».

О том, что Распутин являл крайне красноречи-
вый пример подобной «силности», мы легко
убеждаемся из примеров его «житія» (см. гл. II
настоящего очерка), в коих он объяснял жертвам
своего сладострастія осящающее значеніе сво-
их «прикосновений».

Словно имея в виду самого Распутина, оттали-
вающая эротика которого заставляла даже фило-
сов (охранников) вспоминать с омерзением о ви-
денных ими, по долгу службы, проделках этого
«святого», Форель поучительно для нас замечает:
«не свободна от половых представлений и жизнь
святых, причем нередко в самой отталкивающей
эротической форме».

Отметив, что у французских психиатров имеется
даже специальный термин «delire erotiko
religieux», Форель опять-таки, словно метя нам

раз в Распутина, замечает, что «лица безусловно
психопатические и истеричные всегда воздейство-
вали на судьбы народов, при чем это могло быть
объяснено образом гипнотизирующим влиянием
представлений на половой и одновременно релі-
гиозной почве». При этом, — продолжает Форель
(подкрепив свой домысел исторически заверенным
примером), — характернее всего то, что сами
больные находятся прежде всего под патологическим
непосредственным влиянием их же собствен-
ных бредовых представлений, и притом в столь
сильной степени, что вдохновляются до крайней

степени, приобретают фанатизм пророческий и разви-
вают такую колоссальную энергию, которую един-
ственно и оправдывается их колоссальное воз-
действие на массы. При этом безответственная са-
моуверенность, вера в собственную непогреші-
мость настолько импонирует толпе, что она идет
за ними, экзальтированная и загипнотизи-
рованная, подчиняя свою волю и свои поступки
желаниям и прихотям психопата. С безумием в
этих случаях весьма часто сочетается и самый
низменный эротизм, прикритый, однако, релі-
гиозным экстазом и не обнаруживаемый окружа-
ющими, которые убеждены в чистоте всего их о-
ружарского, ибо в этом же убежден и сам увле-
кающий их психопат.

В результате своего исследования, Форель при-
ходит к заключению, что «мы можем... в зависи-
мости от половых чувств данного пророка или
основателя релігійного ученія, определять и его
релігійные нововведенія».

Отсюда понятно, почему я предпочел ответить
сначала на вопрос о совместимости плотского
разврата с истинной релігійностью, а потом уже
на первый из поставленных нами вопросов: был
ли в самом деле Распутин подлинно релігійным
типом?

Простое, даже беглое ознакомление с поло-
выми причудами Распутина, вроде страсти орун-
даться многими женщинами, словно «ванхическим
хороводом», страсти умирать их всячески (мыть-
ем ног, возведением в баню и пр.), страсти прояв-
лять реально или символически жестокость и нис-
пачивать женщин, похлыванье их рукою) и т. п. — приводит мало-мальски сведущего в по-
ловых извращениях критика и квалификации раз-
вратника Распутина, как садиста.

Если это так, — а в том поруной все плотское
«житие» Распутина, — и если прав Форель, что
в зависимости от «половых чувств» данного ли-
ца определяется и его «релігійное нововведе-
ние» — мы должны предположить, что Распутин
должен был естественно облюбовать такой релі-
гиозный уклад, в коем притягательный для садис-
та момент доминирования «яно бог» над орун-
дующими, в частности — над женщинами, был бы
непереносимо ясно выражен.

Такой релігійный уклад Распутин мог найти
уже в готовой форме у хлыстов — сенты, где
главное «нововведение» могло ограничиться раз-
ве что провозглашением, наравне с другими жи-
вущими раньше «Христами», и себя «Христом».

согласно хлыстовскому ученію, что Христос не
только «может входить с нами в общение», но
«может даже вселяться в нас».

Если мы найдем убедительные данные для под-
тверждения стousной молвы о том, что Распутин
был действительно хлыст, — мы тем самым найдем
верный ответ и на поставленный нами выше во-
прос о подлинной релігійности Распутина, та-
ким психологически немислимо (до полного аб-
сурда) быть сентом и в то же время неверую-
щим ханжой или даже мало-верующим.

«Мы желаем сильной власти, — сострил в
1915 г. В. И. Гурно (на одном из московских за-
сіданий Всер. Зем. Союза), — мы понимаем
власть, вооруженную исключительным положені-
ем, власть с хлыстом, но не такую власть, кото-
рая сама находится под хлыстом».

«Это клеветническая думьслица, направле-
ная против тебя и нашего Друга», писала Але-
сандра Федоровна Николаю II после цитаты при-
веденных слов Гурно.

Действительно ли это — «клеветническая думь-
слица»? Имеем ли мы в самом деле основание
утверждать принадлежность Распутина к хлысто-
вой сенте?

(Далі буде).

«Молодой коммунар» — ин-
формационно-публицистиче-
ский еженедельник. Учреди-
тель — Кировоградский обком
ЛКСМУ (МДС).
На украинском языке

НАША АДРЕСА:
316050, МПС,
м. Кировоград,
вул. Луначарського, 36.

Телефон: редактора — 22-34-26; відповідального сен-
сатора — 22-27-65; секторія: економіки та енології
22-04-84, культури і моралі — 22-29-92, комсомольського
життя та політики — 22-04-84, учнівської та студен-
тської молоді — 22-59-82, соціальних проблем — 24-66-79;
фотолабораторії — 24-94-94; коректорської — 23-61-83,
оголошень — 22-59-82.

Редактор

М. ШВОРАК

Друкарня імені Г. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обкому Компартії України, м. Кіровоград, вул. Глібини, 2.

Газета виходить в суботу.

Зам. № 232.

Індекс 61103. Тираж 16 500.